

תוכן עניינים

1	תקציר
1	מבוא
2	הניתוחים הקיסריים.
2	ניתוח קיסרי אלקטיבי חוזר (ERCD) (elective repeat cesarean delivery)
2	ניסיון לידה לאחר ניתוח קיסרי (TOLAC) (trial of labor after cesarean)
3	לידה וגינאלית לאחר ניתוח קיסרי (VBAC) (vaginal birth after cesarean)
4	העדפת VBAC למול קיסרי אלקטיבי לאחר קיסרי ראשון
9	המחקר הנוכחי.
11	פרק השיטה
11	משתתפים
11	כלים
13	הליך
14	תוצאות
16	דיון
20	ביבליוגרפיה
24	נספחים: שאלוני המחקר
24	שאלון רקע – דמוגרפי
26	שאלון על אופן הלידה הקודמת
26	שאלון אמונות לגבי לידה
27	הערכת מסוגלות העצמית בלידה
32	שאלון מידת הפחד מלידה
35	שאלון חוסן

מבוא

לידה מהווה אירוע משמעותי בחייהן של משפחות בכלל, ושל נשים בפרט. יש לה השפעה פסיכולוגית, רגשית ופיזית משמעותית והשלכות ארוכות טווח על חייהן של נשים. חוויה שלילית או חיובית של לידה תשפיע גם על הרווחה שלה וגם על רווחת התינוק, ועל יחסי אם-תינוק (Bertucci et al; 2012). סוג הלידה משפיע גם הוא על חווית הלידה ותפיסת האם אותה. האופן בו נשים חוות את הלידה משתנה בין אישה לאישה ומושפע הן ממאפיינים אישיותיים, הן ממאפיינים חברתיים סביבתיים והן מאופן הלידה. האפשרויות לסוג הלידה נעות מאפשרות רפואית ביותר (ניתוח קיסרי אלקטיבי) ועד לאפשרות הטבעית ביותר (לידת בית). רוב הלידות כיום בעולם המערבי מתקיימות בבית חולים וכוללות התערבויות רפואיות שמנוהלות על ידי צוות רפואי מקצועי לעומת אופני לידה טבעיים שפחות שכיחות (Cahill, 2011), עם זאת נשים יותר שותפות בתהליך בחירת אופן הלידה.

הניתוחים הקיסריים.

כיום מודל הלידה הדומיננטי ברוב העולם המערבי הינו לידה רפואית בבית חולים תוך שימוש בטכנולוגיות מיילדותיות, גם ללא צורך רפואי או הכרח רפואי. כיום מקובל לעשות שימוש במשככי כאבים וניתוחים קיסריים שמתקיימים בהתאם לבחירת היולדת (Gozlan, Dan, Molcho, Benyamini, Preis, 2017). במהלך שני העשורים האחרונים שיעור הלידות הקיסרית עלה בעולם המערבי בכלל וכך גם בישראל, מעבר ליחס הצרכים קליניים ומעבר לגידול הדמוגרפי, ומהווה כיום ההליך הכירורגי הנפוץ ביותר שחוות נשים בארצות הברית, ומהווה שליש מסך הלידות (Basile-Ibrahim, Kennedy, & Whittemore, 2020; Scaffidi,). (Posmontier, Bloch, & Wittmann - Price, 2014). ניתוחים קיסריים מצילי חיים במצבי חירום בהם שורים העובר או היולדת. עם זאת, לידה קיסרית היא מורכבת וכוללת סיכונים וסכנת חיים לאם ולוולד פי כמה מאשר לידה וגינאלית ולכן האחרונה היא סוג הלידה המומלץ על ידי ארגוני הבריאות השונים. ארגון הבריאות העולמי טוען ששיעור הניתוחים קיסריים לא צריך לעלות על 10%-15%. בישראל, בעשור האחרון, שיעור הניתוחים הקיסריים מהווים כ-16%-20% מכלל הלידות של וולד חי. רוב הנשים אשר ילדו את הוולד הראשון בניתוח קיסרי, באופן אלקטיבי או חירומי, יכולות ללדת לידה וגינאלית, בין אם היה מדובר בניתוח קיסרי בעטיו של מצב חירום (VBAC) ובין אם מדובר בניתוח קיסרי אלקטיבי (ELSCS). אפשרות זו מהווה נושא מרכזי למחשבה ודיון בהריון הבא ובאלו שיבואו אחריו (Ryan, Krishnan, Terry, & Thind, 2019).

ניתוח קיסרי אלקטיבי חוזר (elective repeat cesarean delivery: ERCD)

קיומו של ניתוח קיסרי אלקטיבי חוזר היא סוגיה חשובה בהקשר של ניתוחים קיסריים. נשים רבות בוחרות בניתוח קיסרי גם בלידה או הלידות הבאות אחרי הקיסרי הראשון, ממגוון סיבות, חלקן נובעות מהשפעות סביבתיות וחלקן נובעות מהשפעות של התפיסה הרפואית בנוגע ללידה. שליש מהניתוחים הקיסריים מבוצעים רק בגלל שנשים חוו ניתוח קיסרי קודם. משוער ששליש מהניתוחים מבוצעים רק בגלל שהנשים חוו ניתוח קיסרי קודם (Obra, Minkami, Koike, Takamizawa, Matsubar & Sato, 1998).

ניסיון לידה לאחר ניתוח קיסרי (trial of labor after cesarean: TOLAC)

זהו ניסיון מתוכנן לאפשר לידה אצל נשים שעברו את הלידה הקודמת בניתוח קיסרי, ללא קשר לתוצאה של הניתוח הקיסרי הקודם. הצלחת ה-TOLAC היא לידה וגינאלית, כשלונו היא מצב בו היולדת זקוקה לניתוח קיסרי נוסף, בדרך כלל בעטיה של מצוקה עוברית או העדר התקדמות במהלך TOLAC.

לידה וגינאלית לאחר ניתוח קיסרי (vaginal birth after cesarean: VBAC)

משמעותה של לידה וגינאלית לאחר ניתוח קיסרי היא מצב של הצלחה של ניסיון לידה לאחר ניתוח קיסרי. בעבר חשבו שנשים שעברו ניתוח קיסרי עדיף שיעברו ניתוח קיסרי גם בלידות הבאות. כיום לאחר שהידע התפתח גישה זו הועמדה בספק. קיימים ממצאים לכך שלידה וגינאלית לאחר לידה באמצעות ניתוח קיסרי היא בטוחה יותר ליולדת ולוולד (Obra, Minkami, Koike, Takamizawa, Natsubar & Sato, 1998), שיעורי התחלואה בעקבותיה נמוכים יותר ושיעורי ההצלחה שלה גבוהים ביחס לניתוח קיסרי חוזר (Obra, Inkami, Koike, Takamizawa, Matsubar & Sato, 1998). בשל כך, בישראל מעודדים לידות נרתיקיות לאחר לידה קודמת בניתוח קיסרי והיא נפוצה בשיעור של כ-50%. גם מכוני בריאות שונים ממליצים על VBAC בשל מספר גורמים: בטיחותה, זמן החלמה מהיר יותר, משך שהייה קצר יותר בבית החולים וכן נטייה גבוהה יותר להתחיל להניק ולהתמיד בו. בנוסף, בריאותו של וולד